

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1268275/6

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב מרדכי רלב"ג – ראב"ד, הרב מרדכי מזרחי בר אור, הרב דוד שני

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ טו"ר שמואל קיסוס)

נגד

הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד גרמי שטרן ועו"ד יהודה עמיר)

הנדון: תוקף הסכם גירושין שלא אושר והאם אפשר לאשרו למרות חזרת אחד הצדדים

פסק דין

לפני ביה"ד נדון אישור הסכם המכר של הצדדים שנחתם ביום 30/5/22.

הצדדים הגיעו להסכם ביום 13/12/21, שקבל תוקף פס"ד, שבו נאמר:

ב. בית הדין ימנה שמאי להערכת שווי הדירה.

ג. תינתן לאישה זכות לעדכן את בית הדין בתוך 60 יום מקבלת דו"ח השמאות, האם היא יכולה לקנות את הדירה.

ד. במידה והאישה תודיע לבית הדין כי היא יכולה לקנות את הדירה, אזי בתוך 30 יום מהודעתה, תשלם האישה לאיש סך של 20% מתמורת חלקו של האיש, ואת היתרה תשלם האישה לאיש לא יאוחר מתאריך מכ"ט אלול תשפ"ב.

בעקבות הסכם זה מונה השמאי אהרון וינדיש, והוא הגיש דו"ח שמאות במרץ 2022.

בתוך פחות מ-60 יום, בתחילת מאי, הודיעה האישה כי בכוונתה לקנות את חלק האיש בדירה.

בעקבות זאת הגיעו הצדדים להסכם שנחתם ביום 30/5/22 בעניין מכירת חלק האיש לאישה. הצדדים הגישו הסכם זה לאישור ביה"ד.

ביה"ד קבע מועד לאישור ההסכם בדיון יחיד, אך דא עקא שבמועד הדיון חזר בו האיש מההסכם בטענה שמחיר הדירה עלה, והוא רוצה לעדכן את המחיר וההסכם.

הדיון החליט שיש לקבל החלטה בעניין זה בהרכב מלא.

הצדדים שלחו לביה"ד את עמדותיהם בעניין זה.

לאחר העיון בחומר שבתיק מבהיר ביה"ד כי ההסכם שנחתם ביום 30/5/22 תקף ואפשר לאשר אותו ולתת לו תוקף פסק דין, ונבאר את דברינו:

אין ספק שהוראות חוק יחסי ממון הן ברורות, שכל הסכם ממון בין בני זוג צריך אישור של הערכאה המשפטית, וזהו תנאי הכרחי לתוקפו של ההסכם.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דבר זה נאמר בפירוש בע"א 169/83 שי נ' שי:

"לפנינו "הסכם ממון", שללא אישור הינו חסר תוקף."

אומנם מצאנו דיון בעניין זה בין דייני בית הדין הגדול, הרב דייכובסקי שליט"א והרב איזירר זצ"ל, בתיק 5037-28-1 מיום ח' בשבט תשס"ו (06.02.2006) האם האישור של ההסכם רק מגלה כי ההסכם נעשה מרצון חופשי והתוקף של ההסכם הוא למפרע, או שבלעדי האישור לא חל שום דבר, והאישור הוא מכאן ולהבא:

הנדון שם היה לגבי הסכם גירושין שנעשה בארה"ב ונאמר בו שיוכא לאישור ביה"ד בארץ, הצדדים התגרשו, ההסכם לא אושר בארץ, ואז ביקשה האישה לבטל את ההסכם בטענה שלא אושר.

הרב איזירר סבר כהדרך הראשונה, ולכן כתב שדי אם מתברר לנו עתה שהצדדים חתמו על ההסכם מרצון חופשי והבינו אותו בכדי לאשר אותו למפרע למרות שכעת האישה חוזרת בה מההסכם.

הרב דייכובסקי סבר כהדרך השנייה, ושאינן גמירות דעת לצדדים עד שיאשר ביה"ד את ההסכם, וכאשר ביה"ד מאשר אותו התוקף של ההסכם הוא מכאן ולהבא בלבד. לפיכך אם חזר בו אחד הצדדים מההסכם חזרתו חזרה. וז"ל שם:

"לאחר עיון נוסף, הגעתי למסקנה, שהקובע לגבי אישור הסכם גירושין בין בני זוג, הוא רגע ההופעה בבית המשפט. כל אחד מן הצדדים יודע שחתימתו אינה מחייבת, כל עוד לא בא אישור משפטי לכך. על כן, גם גמירות דעתו שהיתה בעבר, היא גמירות דעת שאינה סופית, כי הוא יודע שכל עוד לא הגיע האישור המיוחל, אין ערך לחתימה. כל זאת באופן עקרוני, ועדיין הדבר צריך עיון."

ביה"ד האזורי ירושלים בהרכב של כבוד הרב זר הכריע בשני מקרים כמו הרב איזירר:

בתיק 743284/14 אישרו למפרע הסכם ששני הצדדים הסכימו עליו בעת חתימתו אך לאחר מכן חזרה בה האישה. המקרה היה מקרה של תיק עגינות, האיש היה בחו"ל, ובסופו של דבר הצליחו מחלקת עגונות להביא את הצדדים להסכם כך שהאישה תותר מכבלי עגינותיה. הגט נשלח לארץ וסודר בביה"ד ירושלים ב-2016. דא עקא, שביה"ד דאז שכח לאשר את ההסכם הגירושין.

לאחר מכן באה האישה וביקשה שלא לקיים את ההסכם. אך ביה"ד (הדיינים זר, בירדוגו ורבינוביץ) החליטו לאשר אותו למפרע היות שהוברר לנו שההסכם נעשה מרצון חופשי. עוד קודם לכן החליט הרכב זה במקרה אחר, בתיק 1121011/4 מיום 24/3/2019, שאפשר לאשר הסכם גירושין למפרע.

נימוק נוסף יש להעדיף פרשנות זו, מפני שהיא מצמצמת את החידוש של החוק, שהרי לולא החוק היה ההסכם שבין בני זוג תקף גם בלי אישור כלשהו, וברור שכל המחדש עליו הראיה.

במקרה דנן ברור לנו מהדיון והחומר שבתיק שהאיש חתם על ההסכם ביום 30/5/22 מרצון חופשי ובהסכמה גמורה. יתרה מזאת, בסמוך לדיון שלח ב"כ האיש בקשות לביה"ד לחזור בו מהצורך לקיים דיון בעניין אישור ההסכם, ולאשר אותו על סמך הבקשות בכתב בלבד. אלא שלאחר מכן נמלך האיש והחליט לחזור בו ולבקש תוספת כסף. אך מכיוון שברור לנו שההסכם נעשה מרצון חופשי הרי שהוא תקף, ואין באפשרות האיש כעת לבוא ולבטל אותו.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מלבד כל זאת, גם לו יצויר (בניגוד גמור לעמדתנו דלעיל) שהאיש יכול לחזור בו מההסכם האחרון, מכל מקום הסכם זה בנוי ומושתת על הסכם קודם מדצמבר 2021, והאשה פעלה בדיוק כאמור בהסכם דאז, וגם האיש מחויב לו. מההסכם הראשון בוודאי שאינו יכול לחזור, שאושר כדת וכדין, ולכן גם מההסכם האחרון אינו רשאי לחזור בו, שאינו אלא המשך ישיר של ההסכם הראשון. לאור כך, במקרה דנן לכל הדעות אין ספק שאישור ביה"ד הוא רק פורמלי בלבד לבדיקה האם הסכם המכר עומד בקריטריונים של הסכם הממון שנחתם בין הצדדים וקיבל תוקף של פסק דין. ומכיוון שהסכם המכר במקרה דנן עומד בקריטריונים של הסכם הממון שנחתם בין הצדדים ביה"ד מאשר את הסכם המכר.

נפסק

ביה"ד קובע כי ההסכם מיום 30/5/22 בעניין מכירת הדירה המכונה "נספח להסכם הגירושין" שיש בו 6 סעיפים ועמוד אחד בלבד מאושר, ביה"ד נותן לו תוקף פסק דין, ועל הצדדים לקיים אותו ככתבו וכלשונו.

ניתן לפרסם את פסק הדין לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום א' בתמוז התשפ"ב (30/06/2022).

הרב דוד שני

הרב מרדכי מזרחי בר אור

הרב מרדכי רלב"ג – ראב"ד

מסמך זה עלול להכיל שינויי עריכה והגהה